

Utkast till regeringens proposition med förslag till kompletterande lagstiftning om ett in- och utresesystem och ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition föreslås det att lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet, gränsbevakningslagen, utlänningslagen, lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen och lagen om verkställighet av böter ändras.

Syftet med propositionen är att göra de ändringar i den nationella lagstiftningen som förutsätts enligt Europaparlamentets och rådets förordningar om EU:s in- och utresesystem och ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd. I lagen anges vissa behöriga myndigheter och preciseras bestämmelserna om behandling av personuppgifter och transportörers skyldigheter.

Samtidigt fogas det till lagen bestämmelser om preskription av rätten att påföra påföljdsavgift för transportörer och av verkställigheten av påföljdsavgiften samt preciseras de situationer där påföljdsavgift inte påförs. Dessutom uppdateras utlänningslagens hänvisningar till kodexen om Schengengränserna så att de överensstämmer med den nya artikelnumreringen.

Propositionen förverkligar den strategiska helheten Den trygga rättsstaten Finland i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2022 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen om ändring av lagen om verkställighet av böter samt de lagtekniska uppdateringarna av utlänningslagen och bestämmelserna om preskription av rätten att påföra påföljdsavgift för transportörer och av verkställigheten av påföljdsavgiften avses träda i kraft den 1 januari 2022. De övriga lagändringarna avses träda i kraft samtidigt som informationssystemen tas i bruk genom kommissionen beslut.

De viktigaste förslagen

In- och utresesystemet

I propositionen föreslås det att staben för Gränsbevakningsväsendet ska vara en sådan personuppgiftsansvarig som avses i artikel 39 i förordningen om in- och utresa (EES) och som ansvarar för behandlingen av de uppgifter som Finland fört in i in- och utresesystemet. Bestämmelsen i förordningen möjliggör inte ett gemensamt personuppgiftsansvar, och därför föreslås att staben för Gränsbevakningsväsendet i egenskap av personuppgiftsansvarig svarar också för sådan behandling av personuppgifter i in- och utresesystemet som utförs av de övriga behöriga myndigheterna (polisen, Tullen, migrationsmyndigheterna och myndigheter inom utrikesförvaltningen). Personuppgiftsansvaret för staben för Gränsbevakningsväsendet omfattar dessutom de centrala åtkomstpunkternas verksamhet för brottsbekämpning i systemet.

I propositionen föreslås det att Gränsbevakningsväsendet ska förvalta ett nationellt in- och utresesystem på det sätt som artikel 40 i förordningen om ett in- och utresesystem medger. I det nationella systemet ska utöver de alfanumeriska uppgifter som lagras i in- och utresesystemet även föras in vissa andra nödvändiga uppgifter som hänför sig till in- och utresekontroll, såsom uppgifter om fordon som använts vid gränspassage samt uppgifter som hänför sig till utredning av förutsättningarna för inresa. Förfarandet motsvarar nuvarande praxis.

De uppgifter om gränspassage som lagras i det nationella in- och utresesystemet får i regel behandlas på motsvarande sätt som för närvarande. Detta innebär också att uppgifter lämnas ut till andra myndigheter och till utlandet för behandlingsändamål enligt gällande lagstiftning. De uppgifter om gränspassage som lagras i in- och utresesystemet får inte nationellt bevaras längre än i in- och utresesystemet, vilket innebär att bevaringstiden för dessa uppgifter förkortas från nuvarande fem år till i regel tre år. De bestämmelser om radering som ändras gäller inte sådana uppgifter om gränspassage i det nationella systemet som inte förs in i in- och utresesystemet. Sådana uppgifter om gränspassage får även i fortsättningen bevaras i fem år från det att de fördes in i registret. De bestämmelser om radering som förutsätts i förordningen om ett in- och utresesystem ska inte heller tillämpas om en enskild uppgift om gränspassage har fogats till uppgifterna i ett annat ärende som behandlas av en myndighet och uppgifternas bevaringstid är längre enligt den nationella lagstiftningen.

I propositionen föreslås det att skyddspolisen ska ha rätt att få de biometriska uppgifter som är nödvändiga för att skydda den nationella säkerheten och som samlats in i samband med gränsbevakningen samt upprätthållande av gränssäkerheten och gränsordningen. Skyddspolisen ska vara personuppgiftsansvarig för dessa uppgifter. Uppgifterna ska bevaras åtskilda från andra uppgifter som skyddspolisen behandlar, och de ska raderas inom motsvarande tid som de övriga uppgifter som Gränsbevakningsväsendet behandlar och som hänför sig till den aktuella gränspassagen. I övrigt tillämpas den gällande regleringen i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet på behandling av uppgifter, inklusive vidareutlämning av uppgifter.

Centralkriminalpolisen och Tullen föreslås vara de centrala åtkomstpunkter som avses i artikel 29 i förordningen om ett in- och utresesystem för att få uppgifter ur in- och utresesystemet i syfte att förebygga, avslöja och utreda terroristbrott och andra allvarliga brott. Bestämmelser om detta tas in i polisens personuppgiftslag, till vilken också bestämmelserna om användningen av andra europeiska informationssystem för brottsbekämpning har koncentrerats. Samtidigt preciseras vad som avses med terroristbrott och allvarliga brott i detta sammanhang.

I Gränsbevakningsväsendets, polisens och Tullens personuppgiftslagar görs de ändringar som behövs för att myndigheterna trots sekretessbestämmelserna ska kunna lämna ut personuppgifter till in- och utresesystemet.

EU-system för reseuppgifter och resetillstånd

I propositionen föreslås det att Gränsbevakningsväsendet ska vara en sådan nationell Etias-enhet som avses i artikel 8 i förordningen om ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias) och som behandlar ansökningar om resetillstånd när en manuell behandling av ansökningarna har inletts av Etias-enheten. Den nationella Etias-enheten ska placeras vid Gränsbevakningsväsendet som en del av behandlingen av de reseuppgifter som fås på förhand. Ändring i ett beslut som Etias-enheten fattat om en ansökan om resetillstånd får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Enligt artikel 57 i Etias-förordningen ska den nationella Etias-enheten anses vara personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som en medlemsstat behandlar i Etias centrala system. I propositionen preciseras det att staben för Gränsbevakningsväsendet är personuppgiftsansvarig och svarar enligt lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet även i övrigt för den personuppgiftsansvariges uppgifter vid Gränsbevakningsväsendet. Staben för gränsbevakningsväsendet ska i egenskap av personuppgiftsansvarig också ansvara för den behandling av personuppgifter i Etias centrala system som utförs av de övriga behöriga myndigheterna (polisen, Tullen och migrationsmyndigheterna). Personuppgiftsansvaret för staben för Gränsbevakningsväsendet omfattar dessutom de centrala åtkomstpunkternas verksamhet för brottsbekämpning i systemet.

Centralkriminalpolisen och Tullen är de centrala åtkomstpunkter som avses i artikel 50 i Etias-förordningen för att få uppgifter ur Etias centrala system i syfte att förebygga, avslöja och utreda terroristbrott och andra allvarliga brott. Bestämmelser om detta föreslås bli intagna i polisens personuppgiftslag, till vilken också bestämmelserna om användningen av andra europeiska informationssystem för brottsbekämpning har koncentrerats. Samtidigt preciseras vad som avses med terroristbrott och allvarliga brott i detta sammanhang.

I Gränsbevakningsväsendets, polisens och Tullens personuppgiftslagar görs de ändringar som behövs för att myndigheterna trots sekretessbestämmelserna ska kunna lämna ut personuppgifter till Etias centrala system.

Resetillstånd är en ny förutsättning för inresa och kortvarig vistelse i landet för tredjelandsmedborgare som är undantagna från viseringskravet. I utlänningslagen föreslås preciseringar som gäller detta. Artikel 62 i Etias-förordningen förpliktar medlemsstaterna att i sin nationella lagstiftning föreskriva om sanktioner och sörja för att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Det föreslås att det till 11 kap. i utlänningslagen fogas bestämmelser om transportörens skyldighet att på förhand kontrollera om en person från ett visumfritt tredjeland har ett giltigt resetillstånd samt om undantag från påförande av en påföljdsavgift för försummelse av denna kontrollskyldighet.

I propositionen föreslås det att de nationella procedurbestämmelser i utlänningslagen som gäller verkställighet av påföljdsavgiften för en transportör ändras så att lagen om verkställighet av böter tillämpas på verkställigheten av påföljdsavgiften. Till lagen fogas samtidigt bestämmelser om preskription av rätten att påföra påföljdsavgift för transportörer och av verkställigheten av påföljdsavgiften. Dessutom uppdateras utlänningslagens hänvisningar till kodexen om Schengengränserna så att de överensstämmer med den nya artikelnumreringen.